

ҚАРАҒАНДЫ МЕМЛЕКЕТТІК МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ ЖАЛПЫ ФАРМАКОЛОГИЯ КАФЕДРАСЫ

Дәрілік заттармен жедел улануды емдеудің жалпы қағидалары

Орындаған: Ақберді Мөлдір 2-011 ЖМФ
Қабылдаған: Абдрахманова Г.М

Қарағанды 2017

ЖОСПАР

- I. КІРІСПЕ
 - УЛАНУҒА ЖАЛПЫ НЕГІЗДЕМЕ
- II. НЕГІЗГІ БӨЛІМ
 - УЛАНУДЫҢ ТҮРЛЕРІ
 - НАУҚАС ЖАҒДАЙЫ
- III. ҚОРЫТЫНДЫ
- ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

- **ДӘРІ-ДӘРМЕКТЕРМЕН-** ЕМДЕУ КЕЗІНДЕ ОЛАРДЫҢ ЕМДІК ӘСЕРІМЕН ҚАТАР ОРГАНИЗМ ҮШІН ЖАҒЫМСЫЗ ӘСЕРЛЕРІ ДЕ БОЛАДЫ. БІРАҚ БҰЛ ЖАҒЫМСЫЗ ӘСЕРЛЕРДІ АНЫҚТАУ ҚИЫНҒА ТҮСЕДІ, СЕБЕБІ ОЛАР АҒЫМДАҒЫ АУРУДЫҢ БЕЛГІЛЕРІНЕ ҰҚСАС БҰЗЫЛЫСТАРДЫ ШАҚЫРА БЕРЕДІ. ҚАЗІРГІ ЗАМАНҒЫ ЕРЕЖЕЛЕР ДӘРІЛЕРДІ ШЫҒАРУ, ЗЕРТТЕУ ЖӘНЕ БОСАТУ АЛДЫНДА ОЛАРДЫҢ КЕРІ ӘСЕРЛЕРІНЕН САҚТАЙДЫ, ЕГЕР БҰРЫННАН БЕЛГІСІЗ ЖАҢА ӘСЕРЛЕР ПАЙДА БОЛСА ЕРЕЖЕГЕ СӘЙКЕС ОЛ ТУРАЛЫ ХАБАР ЕТЕДІ.

НАУҚАС ЖАҒДАЙЫ

- АУЫР БОЛҒАН САЙЫН СӘЙКЕСІНШЕ ҚАБЫЛДАЙТЫН ДӘРІЛЕР САНЫ КӨП БОЛАДЫ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ КЕРІ ӘСЕРІНІҢ ҚАТЕРЛІК ДӘРЕЖЕСІ ДЕ ӨСЕДІ. ЕГЕР ГОСПИТАЛИЗАЦИЯЛАНҒАН НАУҚАС 6 ПРЕПАРАТТАН КЕМ ПРЕПАРАТ ҚАБЫЛДАСА, ОНДА ТЕРІС ӘСЕР БОЛУ МҮМКІНДІГІ 5 % ТЕҢ; АЛ 15 ПРЕПАРАТТАН КӨП БОЛСА, ОНДА 40% ТЕҢ. РЕТРОСПЕКТИВТІК ЗЕРТТЕУЛЕРДІҢ НӘТИЖЕСІ БОЙЫНША АМБУЛАТОРЛЫҚ НАУҚАСТАР ҮШІН БҰЛ САН 20% ТЕҢ, ЯҒНИ ДӘРІЛІК ЗАТТАРДЫҢ КЕРІ ІСЕРЛЕРІНІҢ КӨРСЕТКІШІ ЖОҒАРЫ. ДӘРІЛІК ЗАТТАРДЫҢ ТЕРІС ӘСЕРЛЕРІНЕН УЛАНҒАНДАРҒА ТЕРАПИЯЛЫҚ ЖӘНЕ ПЕДИАТРИЯЛЫҚ БӨЛІМШЕДЕГІ БАРЛЫҚ ЖАҒДАЙЛАРДЫҢ 2-5 % ТИЕСІЛІ. ДӘРІЛІК АСҚЫНУЛАР МЕН ГОСПИТАЛИЗАЦИЯЛАНҒАН НАУҚАСТАР АРАСЫНДА ЛЕТАЛЬДЫҚ 2-12 % ТЕҢ. ЖҮКТІЛІК КЕЗІНДЕ ЖӘНЕ БОСАНУ КЕЗІНДЕ ДӘРІЛІК ПРЕПАРАТТАРДЫ ҚОЛДАНУ ҰРЫҚ ЖӘНЕ НӘРЕСТЕНІҢ ӨЛІМІНЕ АЛЫП КЕЛУІ МҮМКІН.

ДӘРІЛІК ЗАТТАРДЫҢ КЕРІ ӘСЕРЛЕРІНІҢ НЕГІЗГІ СЕБЕПТЕРІ.

КӨБІНЕСЕ, ДӘРІЛІК ЗАТТАРДЫҢ КЕРІ ӘСЕРЛЕРІНІҢ АЛДЫН АЛУҒА БОЛАДЫ. БІРАҚ СОҢҒЫ ЗЕРТТЕУЛЕР БОЙЫНША БҰЛ ҚАТЕЛІКТЕР ДӘРІГЕРЛЕРДІҢ ДӘРІ ДӘРМЕКТЕРДІҢ КЕРІ ӘСЕРЛЕРІ МЕН ҚАЙ КЕЗДЕ ҚОЛДАНУҒА БОЛМАЙТЫНЫМЕН ТОЛЫҚ ТАНЫС ЕМЕСТІГІНЕН ЕКЕНІ КӨРІНІП ОТЫР. МҰНЫҢ ДА ӨЗ АҚТАУЫ БАР, ҚАЗІРГІ КЕЗДЕ ДӘРІ ДӘРМЕК ШЫҒАРАТЫН ФИРМАЛАР ӨТЕ КӨБЕЙІП КЕТКЕН ЖӘНЕ КӨПТЕГЕН ДӘРІЛЕРДІҢ РЕЦЕПТУРАСЫ ЖОҚ. ТАҒЫ ДА КӨПТЕГЕН СЕБЕПТЕР БАР

ДӘРІ-ДӘРМЕКТЕРМЕН УЛАНУ

- **КЛИНИКАЛЫҚ КӨРІНІСІ:** ҚОЗУ, ЭЙФОРИЯ. БАСТЫҢ АЙНАЛУЫ, КҰЛАҚТА ШУДЫҢ ЕСТІЛУІ, ЕСТУ ЖӘНЕ КӨРУ ҚАБІЛЕТІНІҢ НАШАРЛАУЫ. ТЫНЫС ЖИЛЕЙДІ. САНДЫРАҚТАП, ЕСЕҢГІРЕП КОМАЛЫҚ КҮЙГЕ ЕНЕДІ. КЕЙДЕ ТЕРІ АСТЫНДА ГЕМОМРАГИЯЛАР ПАЙДА БОЛЫП, МҰРЫННАН, АСҚАЗАН — ІШЕК ЖОЛДАРЫНАН ҚАН КЕТУІ МҮМКІН. АРЫ ҚАРАЙ МЕТГЕМОГЛОБИНЕМИЯ, ТОКСИКАЛЫҚ НЕФРОПАТИЯ, МЕТОБОЛИКАЛЫҚ АЦИДОЗ ДАМИДЫ.
- **ЖЕДЕЛ ЖӘРДЕМ ШАРАЛАРЫ:**
 - АСКАЗАНДЫ ЖУУ, 50 МЛ ВАЗЕЛИН МАЙЫН ІШКЕ ҚАБЫЛДАУ;
 - ҚАН КЕТКЕНДЕ- 2 МЛ ДИЦИНОН ЕРІТІНДІСІМЕН, 10% 10 МЛ КАЛЬЦИЙ ХЛОРИДІ ЕРІТІНДІСІН К/Т ЕНГІЗУ
 - ҚОЗУЛАРДА — 2.5 % 2 МЛ АМИНАЗИН ЕРІТІНДІСІН Б/Е;
 - АУРУХАНАНЫҢ ТОКСИКОЛОГИЯ БӨЛІМІНЕ ЖЕТКІЗІЛЕДІ.

ДӘРІЛІК ЗАТТАРМЕН ЖЕДЕЛ УЛАНУДЫ ЕМДЕУДІҢ НЕГІЗГІ ПРИНЦИПТЕРІ.

- АУЫР ЖЕДЕЛ УЛАНУЛАР ЖИІ ӨМІРГЕ ҚАУІП КӨРСЕТЕТІН ФУНКЦИЯЛАРДЫҢ БҰЗЫЛЫСЫНА ӘКЕЛЕДІ, СОНДЫҚТАН ЭЛЕМЕНТАРЛЫ КӨМЕКТІҢ ШАРАЛАРЫН ҚОЛДАНУҒА ТУРА КЕЛЕДІ. ҰЗАҚ УАҚЫТ БОЙЫ ЕССІЗ ЖАҒДАЙДЫҢ БОЛУЫ ЖӘНЕ ТЫНЫСТЫҢ ТЕЖЕЛЕНУІ БАР АУЫР УЛАНУЛАРДА ЕРТЕ ПРОФИЛАКТИКАЛЫҚ ХИМИОТЕРАПИЯНЫ ЕСЕПКЕ АЛУ ҚАЖЕТ. КӨПТЕГЕН ЖАҒДАЙЛАРДА СҰЙЫҚТЫҚ ЖӘНЕ ЭЛЕКТРОЛИТТЕРДІҢ МӨЛШЕРІН БАҚЫЛАУҒА АЛУ ҚАЖЕТ.
- I. СІҢІРІЛУДІ ТӨМЕНДЕТУ ШАРАЛАРЫ
- БҰЛ ШАРАЛАРДЫҢ МАҚСАТЫ-УЛАНДЫРҒЫШ ЗАТТЫҢ ЭКСПОЗИЦИЯСЫН ТОҚТАТУ.
- КЕЛЕСІ ЖОЛДАРМЕН УЛАҒЫШ ЗАТТАР АҒЗАҒА ТҮСКЕНДЕ, КЕЛЕСІ ЖАҒДАЙЛАРДЫ ҰСТАУ ҚАЖЕТ:
- 1/ УДЫҢ ПАРЕНТЕРАЛЬДЫ ТҮСУІ. УДЫҢ ИНГАЛЯЦИЯСЫ КЕЗІНДЕ ТАЗА АУАНЫ БЕРУ ҚАЖЕТ . ТЕРІГЕ ТҮСКЕН ЖӘНЕ СІҢІРІЛУДІ ЖАЛҒАСТЫРЫП ЖАТҚАН УДЫ СУМЕН ШАЙЫП ТАСТАУ.
- 2/ УДЫҢ ПЕРОРАЛЬДЫ ТҮСУІ. КӨП ЖАҒДАЙДА УЛАНУ ПЕРОРАЛЬДЫ ЖҮРЕДІ: ЕМДЕГЕНДЕ АЛДЫҢҒЫ КЕЗЕКТЕ ІҚТ-ҒЫ УДЫҢ КОНЦЕНТРАЦИЯСЫН ТӨМЕНДЕТУ ШАРАЛАРЫ ЖАТЫР: А) УЛАНДЫРҒЫШ ЗАТТЫ АСҚАЗАННАН АЛАСТАТУ; Б) ҚҰСЫҚТЫ ШАҚЫРУ
- II. УЛАҒЫШ ЗАТТЫҢ ШЫҒАРЫЛУЫН ТЕЗДЕТУ БОЙЫНША ШАРАЛА

ЖЕДЕЛ ІШІМДІК ЖӘНЕ ОНЫҢ СУРОГАТТАРЫМЕН УЛАНУ

- ІШІМДІК РЕТІНДЕ СПИРТТІ ШЫРЫНДАРДЫ ТҮСІНУ КЕРЕК, БҰНЫҢ НЕГІЗІ БОЛЫП ТАЗА ЭТИЛ СПИРТІ (АРАҚ, КОНЬЯК, ВИНО, РОМ, ЛИКЕР) ЖАТАДЫ.
- ІШІМДІК СУРОГАТТАРЫ – БҰЛ ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ ГИДРОЛИЗДЕНГЕН СПИРТТЕР - ӨТІРЛЕР, ЛОСЬОН, САМОГОН, КЛЕЙ, МЕТИЛ СПИРТІ.
- **АЛКОГОЛЬДЫҚ КОМАНЫҢ АСҚЫНУЫ:**
- ЖЕДЕЛ ТЫНЫС АЛУ ЖЕТІСПЕУШІЛІГІ, АСПИРАЦИОНДЫ – ОБТУРАЦИОНДЫ ТИП РЕТІНДЕ ОРТАЛЫҚ ГЕНЕЗДІҢ АПНОЭСІ. ЖЕДЕЛ ҚАН ТАМЫР ЖЕТІСПЕУШІЛІГІНІҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ, ТАМЫРҚОЗ, АЛУ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ТЕЖЕЛУІНЕ ӘКЕЛЕДІ. ҰЗАҚҚА ПОЗИЦИОНДЫ МЫЖЫЛУ СИНДРОМЫ.
- АЛКОГОЛЬМЕН УЛАНУДЫ БАС –МИ ЖАРАҚАТТАРЫМЕН ДИФФЕРЕНЦИАЛАУ КЕРЕК. МИДЫҢ ҚАН АЙНАЛЫМЫНЫҢ БҰЗЫЛУЫМЕНЕН, ГИПОГЛИКЕМИЯЛЫҚ КОМАМЕН, ЖИИ МЕТИЛ СПИРТІМЕН УЛАНУ КЕЗДЕСЕДІ. АҒЗАДА ОЛ ФОРМАЛЬДЕГИДКЕ ЖӘНЕ ҚҰМЫРСҚА ҚЫШҚЫЛЫНА ДЕЙІН ҮДЫРАЙДЫ, БҰЛ ОРТАЛЫҚ НЕРВ ЖҮЙЕСІН ЗАҚЫМДАЙДЫ, КӨЗ ТОРЫН ЖӘНЕ КӨРУ НЕРВІСІНІҢ АТРОФИЯСЫН ТУДЫРАТЫ. БАСТАПҚЫДА НАУҚАСТЫ ЖҮРЕК АЙНУ, ҚҰСУ МАЗАЛАЙДЫ. БІР-ЕКІ ТӘУЛІКТЕН КЕЙІН БҰЛШЫҚ ЕТКЕ БАУЫРСЫНУ, ІШТЕ АУЫРСЫНУ, КӨРУДІҢ БҰЗЫЛУЫ, КОМА ДАМИДЫ.
- **ЖЕДЕЛ ЖӘРДЕМ:**
- АЛКОГОЛЬМЕН ЖӘНЕ ОНЫҢ СУРОГАТТАРЫМЕН УЛАНҒАН НАУҚАСТАРДЫ СТАЦИОНАРҒА ЖЕТКІЗУ КЕРЕК.
- АСПИРАЦИОНДЫ – ОБТУРАЦИЯЛЫҚ СИНДРОМДАРДЫҢ АЛДЫН-АЛУ ҮШІН НАУҚАСТАРДЫҢ

Рекомендуемые клиничко-лабораторные показатели, мониторируемые для контроля эффективности и безопасности фармакотерапии

Препарат	Показатель для мониторинга
Ингибиторы ангиотензин- превращающего фермента (АПФ)	Уровень калия в крови
Диуретики	
Противосудорожные ЛС	
Литий	Концентрация препарата в плазме (ТЛМ)
Теofilлин	
Аминогликозиды	Сывороточный креатинин, концентрация препарата в плазме
Дигоксин	
Парацетамол (более 4 г/сутки)	Функциональные печеночные пробы
Статины	
Фибраты	Функциональные печеночные пробы, гемограмма
Варфарин	Протромбиновое время / МНО

Уланған кезде көрсетілетін алғашқы көмек

- Егер уланды деп күдіктенсеңіз, дереу мыналарды жасаңыз:
- егер жас сәби ұйықтамай, тынышы кетсе, оны құстырып тастаңыз. тамағына сұқ саусағыңызды салыңыз немесе бір ас қасық ипекак сиропын, артынан бір стакан су ішкізіңіз, әйтпесе оған иіс сабын мен ас тұзы қосылған су ішкізіңіз (бір кесе суға 6 шай қасық тұз қосыңыз).
- егер қол астыңызда активтенген көмір езілген бір кесе су болса, соны беріңіз, ересек адамға бұл микстурадан 2 стакан ішкізіңіз.

ҚОРЫТЫНДЫ

- ҚОРЫТА КЕЛГЕНДЕ, МЕНІҢ ОЙЫМША ҚАЗІРГІ ТАҢДА ОСЫ ДӘРІЛІК ПРЕПАРАТТАРМЕН УЛАНУЛАРДЫҢ АЛДЫН АЛУҒА БОЛАДЫ. ОЛ ҮШІН ДӘРІГЕРЛЕРГЕ ЖАҢАДАН ШЫҚҚАН ПРЕПАРАТТАРМЕН ТАНЫСТЫРАТЫН СЕМИНАР САБАҚТАРЫН ЖҮРГІЗІП, БІЛІМДЕРІН ТОЛЫҚТЫРА ТҮСУ ҚАЖЕТ. ЕЛ АРАСЫНДА АДАМДАРДЫҢ ӨЗІН-ӨЗІ ЕМДЕУДІ ТОҚТАТЫП, ӘР АДАМНЫҢ МЕДИЦИНАЛЫҚ САУАТТЫЛЫҒЫН АРТТЫРУҒА КӨМЕК ТЕСЕТІН ШАРАЛАРДЫ ӨТКІЗУ КЕРЕК (ЖАРНАМАЛАР, ЛОЗУНГЫЛАР, ҚАЛАЛЫҚ КОЛЛАЖДАР Т.Б). ҚАЗІРГІ КЕЗДЕ АДАМДАР АУЫРЫП ДӘРІГЕРГЕ ҚАРАЛҒАННЫҢ ОРНЫНА ӨЗ БЕТТЕРІНШЕ ЕМДЕЛУДІ ЖӨН КӨРЕДІ, ОЛАР АЛҒАШҚЫ КӨМЕКТІ ДӘРІХАНАДАҒЫ ФАРМАЦЕВТТЕРДЕН НЕМЕСЕ КІТАП-ЖУРНАЛДАРДАҒЫ МАҚАЛАЛАРДАН, ИНТЕРНЕТТЕГІ САЙТТАРДАН ІЗДЕЙДІ

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР

- 1.ХАРКЕВИЧ Д.А. ФАРМАКОЛОГИЯ: УЧЕБНИК. М - 2006.
- 2.ХАРКЕВИЧ Д.А. РУКОВОДСТВО К ЛАБОРАТОРНЫМ ЗАНЯТИЯМ ПО ФАРМАКОЛОГИИ, М. - 2004.
- 3. МАЙСКИЙ В.В.. ФАРМАКОЛОГИЯ С ОБЩЕЙ РЕЦЕПТУРОЙ. М - 2004
- 4. ВИНОГРАДОВ В.М., КАТКОВА Е.Б., МУХИН Е.А.. ФАРМАКОЛОГИЯ С РЕЦЕПТУРОЙ. УЧЕБНИК ДЛЯ МЕДИЦИНСКИХ И ФАРМАЦЕВТИЧЕСКИХ УЧИЛИЩ И КОЛЛЕДЖЕЙ. С.- П. - 2002